

LUOTETTAVAN HALLINNON PERIAATTEET

OP Osuuskunnan hallitus ja hallinnon monimuotoisuutta koskevilta osin hallintoneuvosto ovat vahvistaneet koko OP Ryhmän luotettavan hallinnon periaatteet. Periaatteet koskevat soveltuvien osien kaikkia OP Ryhmän yhteisöjä. Periaatteet viedään tiedoksi vakuutusyhtiöihin, jotka huomioivat ohjeen soveltuvien osien hallintojärjestelmissään. Ryhmän yhteisöjen ulkomailla toimivat sivuliikkeet noudattavat näitä periaatteita siltä osin kuin se on mahdollista paikallisen lainsäädännön vaatimukset huomioon ottaen.

1 Yleiset periaatteet

OP Ryhmän arvoja ja hyvän liiketavan periaatteita toteutetaan osaltaan järjestämällä ryhmän ja sen jokaisen yhteisön hallinto luotettavasti. Luotettavan hallinnon järjestämisen tavoitteena on varmistaa ryhmän yhteisöjen tehokas ja vakaa hoito, ja näin edistää ryhmän omistaja-asiakkaiden etua.

OP Ryhmän luotettavan hallinnon periaatteet ovat osa OP Ryhmän luotettavan hallinnon viitekehystä. Niissä linjataan ryhmän yhteisöjen hallinnon järjestämistä, eturistiriitojen hallintaa, liiketoiminnoista riippumattomien toimintojen organisoimista, yritysturvallisuuden, tietosuojan ja kyberturvan järjestämistä, ulkoistusten hallintaa, tietojen julkistamista sekä rikkomusten ilmoittamiseen käytettävää riippumatonta ilmoituskanavaa koskevat yleiset periaatteet. OP Osuuskunnan hallitus, pääjohtaja tai johtokunnan alainen toimikunta pääjohtajan valtuuttamana antaa näitä asiakokonaisuuksia koskevat tarkemmat ohjeet.

Luotettavaan hallintoon kuuluu, että OP Ryhmässä kokonaisuutena ja sen yhteisöissä

- on dokumentoitu organisaatorakenne, jossa valta-, vastuu- ja raportointisuhteet ovat selkeät
- hallintoelimet ovat monimuotoisia; niiden jäsenillä on monipuolisesti osaamista ja kokemusta, sukupuolten ja eri ikäryhmien edustus hallintoelimissä on riittävä ja alueellinen edustavuus toteutuu
- hallintoelimet arvioivat ja kehittävät säännöllisesti toimintaansa
- ylimpään ja toimivaan johtoon kuuluvat henkilöt ovat tehtäviinsä sopivia ja luotettavia
- eturistiriitatilanteet tunnistetaan ja hallitaan
- riskienhallinta, compliance ja sisäinen tarkastus on järjestetty liiketoiminnoista riippumattomasti
- palkitsemisen kokonaisuus tukee OP Ryhmän arvoja, päämäärää ja strategiaa sekä tavoitteiden saavuttamista eikä houkuttele ottamaan linjattua riskinottoasoa suurempaa riskiä, kannusta toimimaan eturistiriitoja koskevien periaatteiden vastaisesti taikka johda asiakkaan edun vastaiseen toimintaan
- toiminta on läpinäkyvää ja avointa ja toiminnan luotettavuuden kannalta olennaiset tiedot julkistetaan
- yritysturvallisuuden, tietosuojan ja kyberturvallisuuden varmistaminen on olennainen ja erottamaton osa toimintaa
- toimintoja ulkoistettaessa varmistetaan, että ulkoistettuun toimintaan liittyvä riskienhallinta ja valvonta on järjestetty asianmukaisesti
- henkilöstöllä ja sidosryhmillä on mahdollisuus ilmoittaa havaitsemistaan rikkomuksista riippumatonta kanavaa käyttäen

Luotettavan hallinnon periaatteita täydentävät keskusyhteisön antamat ryhmätasoiset periaatteet ja ohjeet koskien

- sisäistä valvontaa
- riskinottoa ja riskienhallintaa
- compliancea
- eturistiriitojen hallintaa ja korruption estämistä
- johdon ja hallinnon nimitys- ja FAP-arviointimenettelyä
- yritysturvallisuutta
- kyberturvaa ja tietosuojaa
- palkitsemista
- sisäpiiriä ja kaupankäyntiä ja
- ulkoistusten hallintaa.

2 OP Ryhmän hallinnon järjestäminen

2.1 OP Ryhmän rakenne

OP Ryhmän muodostavat ryhmään kuuluvat jäsenosuuspankit ja niiden omistama keskusyhteisö OP Osuuskunta tytär- ja lähiyhteisöineen.

OP Ryhmä muodostuu kahdesta osasta:

1. talletuspankkien yhteenliittymästä annetun lain mukaisesta yhteenliittymästä ja
2. muusta OP Ryhmästä.

Talletuspankkien yhteenliittymän muodostavat keskusyhteisönä toimiva OP Osuuskunta, keskusyhteisön konsolidointiryhmään kuuluvat yritykset, keskusyhteisön jäsenluottolaitokset, jäsenluottolaitosten konsolidointiryhmiin kuuluvat yritykset sekä sellaiset luottolaitokset, rahoituslaitokset ja palveluyritykset, joiden äänivallasta edellä mainitut yhteisöt yhdessä omistavat yli puolet.

OP Ryhmän laajuus eroaa yhteenliittymän laajuudesta siinä, että OP Ryhmään kuuluu myös muita yhteisöjä kuin luotto- ja rahoituslaitoksia tai palveluyrityksiä. Näistä merkittävimpiä ovat vakuutusyhtiöt, joiden kanssa yhteenliittymä muodostaa rahoitus- ja vakuutusryhmittymän.

Keskusyhteisö OP Osuuskunnalla on OP Ryhmän tehokkaan riskienhallinnan mahdollistava luotettava hallinto sekä toimintaan nähden riittävät sisäinen valvonta ja riskienhallintajärjestelmät.

Keskusyhteisö antaa talletuspankkien yhteenliittymään kuuluville osuuspankeille ja keskusyhteisökonsernin yhtiöille ohjeet niiden maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden turvaamiseksi tarvittavista laadullisista vaatimuksista ja riskien hallinnasta, luotettavasta hallinnosta ja sisäisestä valvonnasta, sekä yhtenäisten tilinpäätösperiaatteiden noudattamisesta yhteenliittymän yhdistellyn tilinpäätöksen laatimisessa. Keskusyhteisö valvoo antamiensa ohjeiden noudattamista. Suhteessa tytäryhtiöihinsä keskusyhteisö käyttää omistajaohjausta.

2.2 Osuuspankit

Osuuspankkien hallintorakenne perustuu lainsäädäntöön ja keskusyhteisön antamien mallisääntöjen pohjalta vahvistettuihin sääntöihin sekä ohjesääntöön, joissa hallintoelinten vastuut ja tehtävät on määritelty. Osuuspankkien sääntöjen rekisteröinnin edellytyksenä on, että keskusyhteisö on hyväksynyt pankin säännöt.

2.2.1 Osuuskunnan kokous tai edustajisto

Osuuspankeissa jäsenet eli omistaja-asiakkaat käyttävät päätösvaltaansa osuuskunnan kokouksessa tai omistaja-asiakkaiden keskuudestaan valitsemassa edustajistossa. Edustajiston ja osuuskunnan kokoukset järjestetään siten, että osuuspankkien omistaja-asiakkaat voivat tehokkaasti käyttää niissä oikeuksiaan. Kokoukset järjestetään sellaisessa paikassa ja sellaisena ajankohtana, että mahdollisimman moni edustajiston jäsen / omistaja-asiakas voi osallistua kokoukseen.

2.2.2 Hallintoneuvosto

Edustajisto tai osuuskunnan kokous valitsee pankille hallintoneuvoston, jonka tehtävänä on valvoa pankin hallituksen ja toimitusjohtajan hoitamaa pankin hallintoa. Osuuspankin hallintoneuvosto valitsee pankille hallituksen, toimitusjohtajan ja toimitusjohtajan sijaisen. Hallintoneuvoston tehtävät on kuvattu osuuspankin säännöissä ja hallintoneuvoston työjärjestyksessä.

2.2.3 Hallitus

Osuuspankin hallituksen tehtävänä on osuuspankin toiminnan johtaminen lainsäädännön, viranomaisohjeiden, osuuspankin sääntöjen sekä keskusyhteisön vahvistamien periaatteiden, ohjeiden sekä hallintoneuvoston vahvistaman ohjesäännön mukaisesti. Hallituksen toimivaltaan kuuluvat asiat, jotka eivät lain tai pankin sääntöjen mukaan kuulu toimitusjohtajalle, hallintoneuvostolle taikka edustajistolle tai osuuskunnan kokoukselle. Hallituksella on erityinen velvollisuus valvoa pankin etua ja edistää sen kehitystä. Hallituksen tehtävät on kuvattu osuuspankin säännöissä ja hallituksen työjärjestyksessä.

2.2.4 Toimitusjohtaja

Hallintoneuvosto valitsee osuuspankin toimitusjohtajan ja toimitusjohtajan sijaisen sekä päättää kuuluuko toimitusjohtaja hallitukseen.

Osuuspankin toimitusjohtaja hoitaa pankin päivittäistä hallintoa lainsäädännön, viranomaisohjeiden, osuuspankin sääntöjen sekä keskusyhteisön vahvistamien periaatteiden, ohjeiden sekä hallintoneuvoston vahvistaman ohjesäännön mukaisesti. Toimitusjohtaja vastaa siitä, että pankin toiminta on hallituksen vahvistaman strategian, toimintasuunnitelman ja ohjeiden mukaisesti tehokasta ja kannattavaa, toimintaympäristön muutoksiin sopeutuvaa ja riskeiltään hallittua sekä vastuullista. Toimitusjohtaja raportoi säännöllisesti hallitukselle pankin toiminnasta.

Toimitusjohtajalla voi olla apunaan hallituksen nimeämä johtoryhmä, jolla ei ole virallista yhtiöoikeudellista asemaa eikä muodollista päätösvaltaa.

2.3 Keskusyhteisö ja keskusyhteisökonsernin yhtiöt

Ylintä päätösvaltaa keskusyhteisö OP Osuuskunnassa käyttää osuuskunnan kokous, joka valitsee keskusyhteisön hallintoneuvoston jäsenet. Hallintoneuvoston osuuskuntalain mukaisena yleisenä tehtävänä on, hallituksen valvontavelvollisuutta rajoittamatta, valvoa hallituksen ja pääjohtajana toimivan toimitusjohtajan vastuulla olevaa keskusyhteisön hallintoa. Hallintoneuvosto valitsee keskusyhteisön hallituksen jäsenet ja nimittää toimitusjohtajana toimivan OP Ryhmän pääjohtajan ja pääjohtajan sijaisen.

Keskusyhteisön hallitus ohjaa keskusyhteisön, keskusyhteisökonsernin, yhteenliittymän ja koko OP Ryhmän toimintaa hallintoneuvoston ohjeiden mukaisesti sekä huolehtii keskusyhteisön hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä lainsäädännön ja viranomaisten antamien

määräysten ja päätösten mukaisesti. Hallitus vastaa siitä, että keskusyhteisön kirjanpidon ja varainhoidon valvonta on järjestetty asianmukaisesti. Lisäksi hallitus valvoo, että keskusyhteisöä, keskusyhteisökonsernia, yhteenliittymää ja koko OP Ryhmää hoidetaan luotettavasti, tehokkaasti ja varovaisten liikeperiaatteiden mukaisesti, ja että keskusyhteisö, sen tytäryritykset ja yhteenliittymään kuuluvat muut yritykset toimivat niitä koskevan lainsäädännön, viranomaisten antamien määräysten ja päätösten, sääntöjensä tai yhtiöjärjestyksensä sekä keskusyhteisön hallintoneuvoston ja hallituksen vahvistamien periaatteiden ja niiden antamien ohjeiden mukaisesti.

Hallitusta avustavat sen tehtävissä tarkastusvaliokunta, riskivaliokunta, nimitysvaliokunta ja palkitsemisvaliokunta.

Johtokunta toimii keskusyhteisön johtoryhmänä ja pääjohtajan tukena OP Ryhmän, keskusyhteisön ja sen konsernin johtamisessa, strategisten linjausten valmistelussa, merkittävien tai luonteeltaan periaatteellisten operatiivisten asioiden valmistelussa ja toimeenpanossa sekä sisäisen valvonnan ja riippumattomien compliancen ja riskienhallinnan toimivuuden varmistamisessa.

3 Liiketoiminnoista riippumattomat toiminnot

Riskienhallinta, compliance ja sisäinen tarkastus organisoidaan OP Ryhmän yhteisöissä liiketoiminnoista riippumattomiksi noudattaen kolmen puolustuslinjan periaatetta. Ensimmäisen puolustuslinjan muodostaa liiketoiminnassa toteutettava operatiivinen riskienhallinta ja sisäinen valvonta, toisen puolustuslinjan riippumattomat riskienhallintaosaamiskeskus ja compliance-toiminto ja kolmannen puolustuslinjan riippumaton sisäinen tarkastus.

4 Hallinnon ja johdon sopivuuden ja luotettavuuden (fit and proper) sekä hallinnon monimuotoisuuden varmistaminen

Hallintoelinten kokoonpanoa tulee suunnitella pitkäjänteisesti. Hallintoelimellä on aina oltava kokonaisuutena riittävä osaaminen ja kokemus sen tehtävien hoitamiseen. Hallintoelintä on siten tarkasteltava paitsi yksittäisten jäsenten osaamisen ja kokemuksen näkökulmasta, myös osaamisen ja kokemusten summana.

Jotta hallintoelin voi tehokkaasti hoitaa ohjaus- ja valvontatehtävänsä, sen jäsenten tulee yhdessä kyetä esittämään perusteltuja näkemyksiä, tekemään perusteltuja päätöksiä sekä tehokkaasti haastamaan ja arvioimaan toimivan johdon päätöksiä.

Kaikkien OP Ryhmässä toimivien henkilöiden tulee olla sopivia ja luotettavia, jotta asiakkaiden, omistajien, markkinoiden ja valvontaviranomaisten luottamus OP Ryhmän toimintaan säilyy. Johdon ja hallinnon osalta kyse on myös hallinnon luotettavuudesta, joka on keskeinen edellytys toimiluvanvaraiselle toiminnalle.

OP Ryhmässä johdon ja hallinnon sekä keskeisistä riippumattomista toiminnoista vastaavien henkilöiden sopivuus ja luotettavuus varmistetaan aina valittaessa henkilö tehtävään ja sen jälkeen säännöllisesti ja aina tarvittaessa. Sopivuus ja luotettavuusarvioinnin yhteydessä arvioidaan aina myös hallinnon jäsenen riippumattomuus yhteisöstä. Riippumattomuuden arvioinnissa on kysymys tapauskohtaisesta kokonaisarviosta. Arvioinnissa noudatetaan kyseessä olevaa yhteisöä koskevaa sääntelyä.

Lisäksi valmisteltaessa hallintoelinten jäsenten valintaa tulee huomiota kiinnittää henkilön hallintoelimen kokoonpanolle tuottamaan lisäarvoon mm. riittävän monimuotoisuuden ylläpitämisessä ja kehittämisessä. Monimuotoisuutta ylläpidetään ja kehitetään varmistamalla valittavien henkilöiden monipuolisen osaamisen ja kokemuksen lisäksi sukupuolten ja eri ikäryhmien riittävä edustus

hallintoelimissä. Lisäksi osuuspankkien ja OP Osuuskunnan hallintoelinten osalta otetaan huomioon myös jäsenten riittävä alueellinen edustavuus.

Tavoitteena on, että osuuspankkien, OP Osuuskunnan ja sen luottolaitostytäryhtiöiden ja Pohjola Vakuutuksen hallituksissa sekä osuuspankkien ja OP Osuuskunnan hallintoneuvostoissa molemmat sukupuolet ovat edustettuina vähintään suhteessa 60/40 %. Hallintoelinten sukupuolijakauma lasketaan osakeyhtiölain pörssiyritysten hallitusten sukupuolijakaumatavoitetta koskevan laskentataulukon pyörityssääntöjen mukaisesti. OP Osuuskunnan muissa merkittävässä tytäryhtiöiden hallituksissa tulee olla molempien sukupuolten edustus.

Tavoitteen saavuttamiseksi ehdolla olevista, osaamiseltaan ja kokemukseltaan tasavahvoista henkilöistä ehdolle hallintoelimen jäseneksi asetetaan se, joka edustaa hallintoelimessä vähemmistönä olevaa sukupuolta.

5 Eturistiriitojen hallinta ja korruption estäminen

Eturistiriitatilanteiden tunnistaminen, arvioiminen, välttäminen ja hallitseminen ovat olennainen osa luotettavaa hallintoa ja kiinteä osa liiketoiminnan johtamistehtäviä sekä hyvää yrityskulttuuria. Ryhmän jokaisen yhteisön hallintoon, johtoon ja henkilöstöön kuuluvan tulee toimia yhteisön ja ryhmän eduksi ilman epäasiallisia sivuvaikutteita. Jokainen ryhmän yhteisön hallinnon, johdon ja henkilöstön edustaja on velvollinen omalta osaltaan varmistamaan eturistiriitatilanteiden välttämistä ja asianmukaista hallintaa. OP Ryhmä on sitoutunut noudattamaan hyvää hallintotapaa, läpinäkyvyyttä ja vastuullista liiketoimintaa. Korruption estäminen kuuluu vastuulliseen liiketoimintaan.

6 Palkitseminen

OP Ryhmällä on sen yhtiöiden työntekijöitä ja toimihenkilöitä koskevat toimintaperiaatteet palkitsemisjärjestelmästä, joihin sisältyvät palkitsemisen periaatteet, palkkapolitiikka ja tulospalkkiojärjestelmän ehdot (kokonaisuutena nk. ”Palkitsemisohje”).

Palkitsemisen kokonaisuuden tulee tukea OP Ryhmän arvoja, päämäärää ja strategiaa sekä edesauttaa näiden toteutumista. Tulospalkkiojärjestelmällä ohjataan ja tuetaan OP Ryhmän pitkän aikavälin strategisten tavoitteiden ja niistä johdettujen vuositavoitemittareiden toteutumista sekä palkitaan henkilöstöä tavoitteiden saavuttamisesta ja ylittämistä.

Valvontatoiminnossa työskentelevillä muuttuva palkitseminen ei saa vaarantaa henkilöstön objektiivisuutta ja riippumattomuutta. Näissä tehtävissä työskentelevien palkitseminen ei saa perustua heidän valvomien organisaatioiden tulokseen.

7 Yritysturvallisuus, tietosuojaja kyberturvallisuus

Turvallisuustoiminnalla varmistetaan turvallinen työskentely ja asiointiympäristö henkilöstölle ja asiakkaille sekä suojataan OP Ryhmän tietoja, toimitiloja, mainetta, liiketoiminnan prosesseja ja palveluita niihin kohdistuvilta riskeiltä. Kokonaisvaltaisella turvallisuustyöllä pyritään varmistamaan toiminnan jatkuvuus ja edistämään liiketoiminnan tavoitteita.

Tietosuoja ja kyberturva ovat olennainen ja erottamaton osa OP Ryhmän toimintaa ja hyvää tietojenkäsittelytapaa.

Jokainen OP Ryhmän työntekijä on vastuussa siitä, että hän käsittelee henkilötietoja tietosuojalainsäädännön sekä hyvän tiedonhallinta- ja käsittelytavan ja hyvän pankki- ja vakuutustavan mukaisesti varmistuen, ettei yksityisyysdensuoja vaarannu.

8 Ulkoistukset

Toimintojen ulkoistamisen tavoitteena on parantaa OP Ryhmän strategisten ja toiminnallisten tavoitteiden saavuttamista sekä kilpailukykyä. Tämä voi toteutua esimerkiksi toiminnan tehostumisen, toimintavarmuuden ja asiakaskokemuksen parantumisen, joustavuuden lisääntymisen tai palveluntarjoajan erityisosaamisen johdosta. Ulkopuolisen palveluntarjoajan toimintatapojen on oltava yhdenmukaiset OP Ryhmän arvojen ja eettisten periaatteiden kanssa. Palveluntarjoajan on sitouduttava noudattamaan OP:n toimittajan vastuullisuusvaatimuksia tai todentamaan, että sen toimintatapa on vähintään OP Ryhmän vastuullisuusvaatimusten tasolla.

9 Tietojen julkistaminen

OP Ryhmän ulkoisessa tiedottamisessa noudatetaan OP Osuuskunnan hallituksen hyväksymää viestintä- ja tiedonantopolitiikkaa, jonka mukaisesti tiedot keskusyhteisöstä ja sen konserniin kuuluvista yhtiöistä julkistetaan. Poliitiikan mukaisesti internetsivuilla julkaistaan vuosittain selvitys OP Ryhmän hallinto- ja ohjausjärjestelmästä (Corporate Governance Statement) sekä OP Ryhmän palkitsemisesta.

Jokainen osuuspankki julkaisee internetsivuillaan sen hallinto- ja ohjausjärjestelmää koskevan selvityksen. Selvitykseen sisältyy kuvaus osuuspankin hallinnon järjestämisestä ja toiminnasta sekä selostus hallinnolle asetettujen vaatimusten noudattamisesta.

10 Rikkomuksista ilmoittaminen (ns. whistleblowing)

OP Ryhmässä ylläpidetään järjestelmää, jonka kautta on mahdollista tehdä ilmoituksia epäilyistä säännösten ja määräysten rikkomuksista. Keskusyhteisön compliance-toiminto vastaa OP Ryhmän whistleblowing-prosessista. Ilmoitus voi koskea myös OP Ryhmän arvojen vastaista toimintaa.

Kaikki ilmoitukset käsitellään viivytyksettä. Ilmoitusten perusteella tehdään tarvittavat selvitykset ja käynnistetään mahdolliset toimenpiteet. Ilmoitusten käsittely on luottamuksellista. OP Ryhmän whistleblowing-prosessi mahdollistaa anonyymin ilmoittamisen, ellei ilmoittaja halua ilmoittaa henkilöllisyyttään. Pääsy ilmoituksen sisältöä ja ilmoituksen kohdetta koskeviin tietoihin on rajattu Chief Compliance Officeriin ja henkilöihin, joiden hänen arvionsa mukaan on välttämätöntä selvittää asiaa.